

דיני שמיעת קול זמר וקריעה על ערי יהודה וירושלים

נאמר בגמרא סוטה דף מח עמוד א':

מתניתין משבטלה סנהדרין בטל השיר מבית המשתאות שנאמר (ישעיהו כד, ט) בשיר לא ישתו יין וגוי משמתו נביאים הראשונים בטלו אורים ותומים משחרב בהמ"ק בטל השמיר ונופת צופים ופסקו אנשי אמנה מישראל שנאמר (תהלים יב, ב) הושיעה ה' כי גמר חסיד וגוי רשבי"ג אומר העיד ר' יהושע מיום שחרב בהמ"ק אין יום שאין בו קללה ולא ירד הטל לברכה וניטל טעם הפירות ר' יוסי אומר אף ניטל שומן הפירות ר' שמעון בן אלעזר אומר הטהרה נטלה את (הטעם ואת) הריח המעשרות נטלו את שומן הדגן וחכמים אומרים הזנות והכשפים כילו את הכל:

גמ' וממאי דמשבטלה סנהדרי כתיבי? (מהיכן למדנו שאיסור שמיעת שיר תלוי בהוצאת הסנהדרין?) אמר רב הונא בריה דרב יהושע, דאמר קרא: (איכה ה, יד) "זקנים משער שבתו בחורים מנגינתם" (זקנים, כלומר חכמים, כהם נצדדים עם החורים שפתיים מנגינתם). אמר רב: אודנא דשמעא זמרא תעקר (אזן שמועא שיהי תיעקר), אמר רבא זמרא בביתא (שיהי בגיית) חורבא בסיפא (חורבן האפתן הגיית), שנאמר: (צפניה ב, יד) "קול ישורר בחלון, חרב בסף כי ארזה ערה". מאי (מה סיפא) "כי ארזה ערה"? אמר ר' יצחק בית המסובך בארזים. עיר הוא? אלא אפי' בית המסובך בארזים – מתרועע. אמר רב אשי שמע מינה כי מתחיל חורבא (כאשר מתחיל חורבן) בסיפא מתחיל (סיפא דש"י: מאיסקופת הגיית ופתחיו מתחיל), שנאמר "חרב בסף", ואיבעית אימא מהכא: (ישעיהו כד, יב) "ושאיה יוכת שער", אמר מר בר רב אשי לדידי חזי ליה (כאיתי אותו) ומנגח כי תורא (ונוסח כאו שיר, כלומר כא למדנו על צו"מ צ"ח והתאוות שאדם צלף לפתח ביתא שיהי ולכן יש להישאר מכך). אמר רב הונא: זמרא דנגדי (משיט ספינה) ודבקרי (מוליכי הקריס) שרי (אומר כי מטרת השיבה היא לסייע למלאכתם), דגרדאי אסיר (כי זה נוצד לשחוק). רב הונא בטיל זמרא (ביטל שיר) קם מאה אווזי בזוזא ומאה סאה חיטי בזוזא (היה שפז וירדו מחירי האווזים והחיטים) ולא איבעי (וצד"ן לא רצו לקנות). אתא רב חסדא זלזיל ביה (לצלף פלגיה דא למע"ל שיר) איבעאי אווזא בזוזא (חיטס אווז פלג) ולא משתכח (ולא נמצא) אמר רב יוסף: זמרי גברי ועני נשי פריצותא (לגריס שריס נשיס צונות להם – זו פריצות) זמרי נשי ועני גברי כאש בנעורת (נשיס שרות ולגריס צונות להם – זו סכנה של התעברות יצרים) למאי נפקא מינה. לבטולי הא מקמי הא (להצד"ל את הראשון פיוס לש"י, פהחית הכרע באיזויל).

במסכת גיטין דף ז' עמוד א' נאמר:

שלחו ליה למר עוקבא בזמרא מנא לן דאסיר? (מנין לנו שאסורים אנו השיבה לאחר החורבן?) שרטט וכתב להו: (הושע ט, א) "אל תשמח ישראל אל גיל בעמים" ולישלח להו מהכא (ישעיהו כד, ט) "בשיר לא ישתו יין ימר שכר לשותיו"? (מדוע לא עלת להם את הפסוק הזה?) אי מההוא ה"א ה"מ זמרא דמנא אבל דפומא שרי (מהפסוק השני היינו למדים שרק שירי ככלי אסורה ואילו שירי פפה מותרת) קמ"ל (כא למדנו על שירי פפה אסורה). א"ל רב הונא בר נתן לרב אשי, מאי דכתיב (יהושע טו, כב) "קינה ודימונה ועדעדה" א"ל מתוותא דארץ ישראל קחשיב (שהן מצוות בארץ ישראל) א"ל אטו אנא לא ידענא דמתוותא דא"י קא חשיב (הרי כרו שהפסוק מלכי צריס שבארץ ישראל) אלא רב גביהא מארגיזא אמר בה טעמא (גמ' טעם): כל שיש לו קנאה על חבירו ודומם (כלומר, שוכן עדי עד (הקפ"ה) עושה לו דין. א"ל אלא מעתה (יהושע טו, לא) צקלג ומדמנה וסנסנה הכי נמי? (האם עם מכאן יש למדוד?) א"ל אי הוה רב גביהא מבי ארגיזא הכא (אילו הוא היה כאן) הוה אמר בה טעמא (היה נומן טעם). רב אחא מבי חוזאה אמר בה הכי: כל מי שיש לו צעקת לגימא על חבירו (סיפא דש"י: side ממונו וירד לחייו לעצמי מנומותיו) ודומם, שוכן בסנה (הקפ"ה) עושה לו דין. א"ל ריש גלותא לרב הונא כלילא (סיפא דש"י: צטרות חתנים), מנא לן דאסור? א"ל מדרבנן דתנן

דבפולמוס של אספסיינוס (פירש רש"י: חיל העצמה אספסיינוס קודם שאיטליהם) גזרו על עטרות חתנים ועל האירוס (פירש רש"י: דיס האקקע).

וכתבו התוספות ד"ה "זמרא":

זמרא מנא לן דאסור: פ"י בקונטרס לשורר בבית המשתאות וכן משמע מדקאמר ולישלח ליה מהכא בשיר לא ישתו יין ובפרק בתרא דסוטה (דף מח.) תנן משבטלה סנהדרין בטל שיר בבית המשתאות שנאמר בשיר לא ישתו יין וראוי להחמיר בכיוצא דההוא בירושלמי דהוה קאים ודמיך בזמרא שמתענג ביותר ושיר של מצוה שרי כגון בשעת חופה שעושים לשמח חתן וכלה:

כלומר לדעת התוספות יש להחמיר בשמיעת שיר גם ללא יין, אולם מותר בשיר של מצווה כגון בשמחת חתן וכלה.

כתב רבינו בהלכות תענית פרק ה':

יד וכן גזרו שלא לנגן בכלי שיר, כלים; וכל מיני זמר, וכל משמיעי קול של שיר--אסור לשמח בהן, ואסור לשמען: מפני החרבן. ואפילו שירה בפה על היין--אסורה, שנאמר "בשיר, לא ישתו-יין" (ישעיהו כד, ט); וכבר נהגו כל ישראל, לומר דברי תשבחות או שיר שלהודאות לאל וכיוצא בהן על היין.

מארי מביא את תשובת רבינו בהערה כז':

שרים אותם עם כלי שיר יהיו שם שלשה אסורים, אסור שמיעת דברי שפלות ונבלות הפה, ואסור שמיעת הנגון כלומר זמרא בפומא, ואסור שמיעת כלי הפריטה. ואם היה זה במקום שיש שתיית יין יהיה אסור רביעי והוא אמרו יתעלה והיה כגור ונבל תוף ותליל ייין משתייהם (ישעיהו ה יב). ואם היתה הזמרת אשה יהיה שם אסור חמישי והוא אמרם קול באשה ערה (ברכות כד א) וכל שכן אם היא מזמרת. הגה נתבאר והאמת בראיות, והוא שהמטרה [האלהית] בנו שנוהיה גוי קדוש (ראה שמות יט ו), שלא תהא לנו פעולה ולא דבור אלא בשלמות או במה שמביא אל השלמות, לא בעוררות הכחות המוגעים מכל טובה, ולא בהתפקרות בהללות ושחוק. וכבר בארנו בענין זה בחלק אחרון של המורה (ח"ג פ"ב ראה שם מהדורת) דברים אמתיים אצל החסידים. ומה שהזכירו הגאונים ז"ל הוא נגון דברי שירות ותושבות כמו שאמר בעל ההלכות ז"ל, אבל חס ושלום להזכיר בהם (בבתי משתאות) שירי חול לא נשמעה זאת בישראל לא מגאון ולא מהדיוט, ותימה הוא שאמרתם ב"נוכחות כשרים" (לפנינו חסר בשאלה מלים אלו, ונראה שהשואל כתב שראה שרים שירי חול בנוכחות כשרים) והכשרים לדעתי אינם באים למקומות המשקאות המשכרים, וכבר בארנו גם את זה במורה (ח"ג פ"ח ופ"ב ראה שם מהדורת) במה שיש בו די, כל שכן אם יסופו לכך שמיעת כלי שיר.

נשאל רבנו (סי רכד) האם מותר לשמוע שירה בפיוטים הערביים והומר. והשיב, ידוע כי עצם הזמר והניגונים כולם אסורים ואפילו לא נאמר עליהם דברים כלל, כאמרם אודנא דשמעא זמרא תעקר (שוטה מח א), וכבר באר התלמוד (גטין ז א) שאין הבדל בין שמיעת הזמר או נגינות כלי המיתרים או כל נעימה ללא כלים, כל דבר שמרחיב את הנפש ומרגש אותה אסור כמו שאמר, והסמיכדו אל האזהרה הנבואית שג' אל תשמח ישראל אל גיל כעמים (הושע ט א). וטעם הדבר פשוט מאד, לפי שהכח התאונתי הוה ראוי לעצרו ולהרתיעו ולהחזיק ברסנו ולא לפתחו ולעורר את הנרדם שבו, ואין משגיחים ביחיד הנדיר שהוא מעט המציאות שוה גורם לו חווק הנפש ומהירות התפעלות להשגת מושכל, או כניעה לענינים הדתיים, כי משפטי התורה לא נכתבו אלא לפי הרוב המסריע שדברו חכמים בהוה (ראה שבת סה—סו). וכבר בארו לנו הנביאים את זה זאמרו בגנותם השמוש בכלי שיר על דרך העבודה בשמיעתם, והוא אמרם הפורטים על פי הנבל כדוד חשבו להם כלי שיר (עמוס ו ה). וכבר בארנו בפירוש אבות (יובאו דבריו לקמן) שאין הבדל בין הפיוטים העבריים והערביים אין הדבר אסור או מותר אלא כפי הענין האמור באותם הפיוטים. ודברי שפלות באמת אסור לשמעם ואפילו נאמרו שלא בשירה, ואם

מהלכה במשנה תורה משמע ששירה בפה אסורה רק על היין ואילו ללא יין היא מותרת, בעוד שלפי תשובת רבינו, אנו למדים :

- א. שירה בפה אסורה גם ללא יין.
- ב. שירה בפה על יין כוללת שני איסורים (שירה בפה ושירה על היין).
- ג. שמיעת כלי נגינה כרוכה באיסור נפרד.

וכתב מרן בשולחן ערוך סימן תק"ס סעיף ג' :

וכן גזרו שלא לנגן בכלי שיר וכל מיני זמר וכל משמיעי קול של שיר לשמח בהם :

הגה : ויש אומרים, דווקא מי שרגיל בהם, כגון המלכים שעומדים ושוכבים בכלי שיר או בבית המשתה (טור)

ואסור לשומעם, מפני החורבן. ואפילו שיר בפה על היין אסורה, שנאמר : "בשיר לא ישתו יין". וכבר נהגו כל ישראל לומר דברי תשבחות או שיר של הודאות וזכרון חסדי הקדוש ברוך הוא על היין.

הגה : וכן לצורך מצווה, כגון בבית חתן וכלה, **הכל שרי** (תוספות וסמ"ג והגהות מיימוני).

מרן פסק כמו רבינו, אולם הרמ"א היקל שלצורך מצווה כמו שמחת חתן וכלה מותר לשמוע כלי שיר.

נשאל מארי חיים כסאר האם הפח (תנקי) נחשב ככלי נגינה?

והשיב : **שהפח נחשב ככלי נגינה ועל אחת כמה וכמה בימינו שאנו מצויים בירידה רוחנית ביחס לדורות קודמים, יש להישמר בכך.**

מדבריו למדנו, שאדרבה, בגלל שדורנו ירוד מבחינה רוחנית, יש להחמיר ולא להשתמש בכלי זמר מכל סוג שהוא.

כתב האור לציון חלק ג' הערות פרק ל' :

הנה בעיר הקודש ירושלים, הייתה מקובלת תקנה לפני יותר מ-100 שנה באיסור חמור מגדולי ירושלים שלא לנגן בחתונה בכלי שיר **אלא בתוף בלבד**, ואומרים שהיא בעקבות מגיפה שפרצה בירושלים, אולם נראה שבני ספרד אין צריכים לחוש לזה כלל שלא קבלו זאת אלא בני אשכנז **ואולם בני ספרד רשאים לנגן בכלי שיר בשמחת חתן וכלה.**

וכן הגאון הרב עובדיה יוסף זצ"ל כתב בשו"ת :

ולכן שירות ותושבחות ה' יתברך בליווי כלי נגינה הנשמעים ברדיו או ברשם קול מותר, מספק ספיקא שמא הלכה שאיסור שמיעת כלי שיר הוא רק ביין, שלא כמו הרמב"ם, ואם תמצה לומר שניתן להקל בהתבסס על הטור והבית יוסף שמותר לשמוע ברדיו או רשם קול כל שלא רואה כל כלי הנגינה.

יש לציין שחכמי צנעא לא דגלו בריקודים באופן עקרוני גם לצורך שמחת חתן וכלה, במיוחד שהם נעשים בשילהוב ואקסטזה שאז אין זה עבודת ה', כי עבודת ה' צריכה להיעשות באופן אצילי ושכלי ולא בהתלהבות יתירה שעלולה להרחיק את האדם מעבודת ה' אמתית.

אולם, אין זה שולל את השירה, כי שירה נעשית בצורה שקולה מביאה את האדם לשמחה (ולא להוללות) שהיא עבודת ה' האמתית.

וכך יש להסביר את בני הנביאים שמתנבאים עם שמיעת כלי נגינה שקולה, שמביאה אותם לידי שמחה. וכן בשמחת בית השואבה, נעשתה השמחה באמצעות החכמים הגדולים שדאגו לרסן את העם.

סיכום הלכתי:

- א. ברמה העקרונית לפי רבינו ומרן אסור לשורר על היין, אלא רק שירי תושבחות לה', אולם יש מקום להחמיר כמו דברי רבינו בתשובה שאסור לשורר אפילו ללא יין.
- ב. שמיעת כלי נגינה לפי רבינו ומרן אסורה בכל מקרה.
- ג. אבותינו הותירו לנו את מנהגם לאסור שימוש בכל כלי נגינה, אלא רק שירת קודש של תושבחות לה'.
- ד. בארץ, גם הספרדים וגם התימנים נמשכו אחר הוראת ההיתר של הרמ"א שבסעודות מצווה מותר לנגן בכלי שיר, ואין היום יכולת באופן מעשי, לעצור בעד הדבר הזה. לכן עלינו לסמוך על המתירים ובלבד שנעמוד על המשמר שכלי הזמר יהיו מעודנים ובתכנים הראויים.
- ה. הרב עובדיה יוסף זצ"ל פסק להקל בשמיעת כלי שיר באמצעות רדיו, דיסק או מכשיר אחר משום שעל שמיעה באופן זה לא חלה גזירת רבותינו, ואנו סומכים על היתר זה הלכה למעשה.
- ו. יש להחמיר ולא לשמוע הופעה חיה של כלי נגינה שאינה במסגרת של סעודת מצווה.
- ז. לימוד כלי נגינה – מותר, כי כל דרך של לימוד ולא של שמחה – מותר.

דיני קריעה על ערי יהודה וירושלים:

נאמר במסכת מועד קטן דף כו עמוד א':

ת"ר ואלו קרעין שאין מתאחין: הקורע על אביו ועל אמו, ועל רבו שלימדו תורה, ועל נשיא ועל אב ב"ד, ועל שמועות הרעות, ועל ברכת השם ועל ספר תורה שנשרף, ועל ערי יהודה ועל המקדש ועל ירושלים, וקורע על מקדש ומוסיף על ירושלים... ערי יהודה מנלן? דכתיב: (ירמיהו מא, ה) "ויבאו אנשים משכם משילו ומשמרון שמונים איש מגולחי זקן וקרועי בגדים ומתגודדים ומנחה ולבונה בידם להביא בית ה' וגו'" א"ר חלבו אמר עולא ביראה אמר ר' אלעזר: הרואה ערי יהודה בחורבן אומר: (ישעיהו סד, ט) "ערי קדשך היו מדבר", וקורע. (גמרא) ירושלים בחורבנה אומר: (ישעיהו סד, ט) "ציון מדבר היתה ירושלים שממה", וקורע. (גמרא) בית המקדש בחורבנו, אומר: (ישעיהו סד, י) "בית קדשנו ותפארתנו אשר הללוד אבותינו היה לשריפת אש וכל מחמדינו היה לחרבה", וקורע על מקדש ומוסיף על ירושלים. ורמינהו: אחד השומע ואחד הרואה, כיון שהגיע לצופים קורע, וקורע על מקדש בפני עצמו ועל ירושלים בפני עצמה? (כפואר, קורע מנסרד טס על ירושלים ו על המקדש) כן הוה אלא כן הוה אלא רק מוסיף על ירושלים, לא קשיא, הא דפגע במקדש ברישא (שראה קודם את המקדש, אלא קורע על המקדש ומוסיף על ירושלים), הא דפגע בירושלים ברישא (שראה קודם את ירושלים אלא קורע על ירושלים וכפואר את המקדש קורע קודם נוסף מלא קודם המקדש). תנו רבנן: וכולן רשאין לשוללן ולמוללן וללוקטן ולעשותן כמין סולמות אבל לא לאחותן (כפואר מותר לתפור באופן חלק ולא לאחות לאמרי).

וכתב רבינו בהלכות תענית פרק ה':

טז מי שרָאָה עֲרֵי יְהוּדָה בְּחֻרְבָּנָם--אֹמֵר "עֲרֵי קְדֻשָּׁךְ, הֵיוּ מְדַבְּרִים" (ישעיהו סד, ט), וְקוֹרֵעַ. וְרָאָה יְרוּשָׁלַיִם בְּחֻרְבָּנָה--אֹמֵר "בֵּית קְדֻשָּׁנוּ וְתַפְאֳרֹתֵנוּ . . ." (ישעיהו סד, י), וְקוֹרֵעַ. וּמֵהֵיכָן חֵיב לְקַרֵּעַ, מִן הַצּוֹפִים; וּכְשֵׁינִיגִיעַ לְמִקְדָּשְׁךָ, קוֹרֵעַ קֶרַע אַחֵר. וְאִם פָּגַע בְּמִקְדָּשְׁךָ תַּחֲלָה, כְּשֵׁיבֹא מְדַרְדֵּךְ הַמְדַבֵּר--קוֹרֵעַ עַל הַמִּקְדָּשׁ, וּמוֹסִיף עַל יְרוּשָׁלַיִם.

יז כָּל הַקְּרָעִים הָאֵלוּ כָּלָם, בְּיָדוֹ וּמַעֲוֹמָד; וְקוֹרֵעַ כָּל כְּסוּת שֶׁעָלָיו, עַד שֶׁיִּגְלֶה אֶת לְבוֹ. וְאִינוּ מֵאַחַה קְרָעִים אֵלוּ, לְעוֹלָם; אֲבָל רִשְׁאֵי הוּא לְשַׁלְּלָן לְמַלְלָן לְלַקְטָן וּלְתַפְרָן, כְּמִין סִלְמוֹת.

יח הִיא הוֹלֵךְ וְכֹא לִירוּשָׁלַיִם, הוֹלֵךְ וְכֹא--אִם תּוֹךְ שְׁלוֹשִׁים יוֹם, אִינוּ קוֹרֵעַ קֶרַע אַחֵר; וְאִם לְאַחַר שְׁלוֹשִׁים יוֹם, חוֹזֵר וְקוֹרֵעַ.

לדעת רבינו הקריעה צריכה להיות מעומד, בידו (ולא בכלי) ועד שמגלה את לבו, כי הגמרא השוותה דין של קריעת על ירושלים כקריעה על אביו ואמו.

וכן כתב בהלכות אבל פרק ח':

א אָבֵל חֵיב לְקַרְעַ עַל מֵתוֹ-- שֶׁנֶּאֱמַר "וּבְגָדֵיכֶם לֹא-תִפְרְמוּ, וְלֹא תִמְתּוּ" (ויקרא י, ו), הַאֲחֵר חֵיב לִפְרֹם. וְאִין קְרִיעָה אֵלֶּא מְעוּמָד, שֶׁנֶּאֱמַר "וַיִּקֶּם הַמֶּלֶךְ וַיִּקְרַע אֶת-בְּגָדָיו" (שמואל ב יג, לא). וּמַהֵיכֵן קוֹרֵעַ, מִלְּפָנָיו; וְהַקּוֹרֵעַ מֵאַחוּרָיו אוֹ מִן הַצְּדָדִין אוֹ מִלְּמַטָּה, לֹא יֵצֵא יָדָי חוֹבֵת קְרִיעָה-- אֵלֶּא כוֹהֵן גָּדוֹל בְּלִבָּד, שֶׁהוּא פוֹרֵם מִלְּמַטָּה.

ג בְּמָה דְּכָרִים אָמוּרִים, בְּשֶׁאֵר הַמֵּתִים, חוּץ מֵאֲבִיו וְאִמּוֹ. אָבֵל עַל אֲבִיו וְעַל אִמּוֹ-- קוֹרֵעַ עַד שֶׁמְגַלֵּה אֶת לְבוֹ, וּמְבַדֵּיל שִׁפְתַי הַבְּגָד, וְאִינוֹ קוֹרֵעַ בְּכָלִי אֵלֶּא בִידוֹ, מִפְּחוּץ בְּפָנָי כָּל הַעַם. וְקוֹרֵעַ אֶת כָּל הַבְּגָדִים שֶׁעָלָיו; וּבְגָד הַזֵּיעָה הַדְּבוּק לְבִשְׂרוֹ, אִינוֹ מַעֲפֵב. וְאִם הַחֲלִיף בְּגָד אַחֵר, חֵיב לְקַרְעַ כָּל שִׁבְעָה. וְכֵן עַל אֲבִיו וְעַל אִמּוֹ-- חוֹלֵץ כְּתָפוֹ וּמוֹצֵיא זְרוּעוֹ מִן הַחֲלוּקַי, עַד שֶׁיִּתְגַּלֶּה כְּתָפוֹ וְזְרוּעוֹ; וְהוֹלֵךְ כֶּךָ לְפָנָי הַמַּטָּה. וְאַחֵר שֶׁיִּקְבֹּר אֲבִיו אוֹ אִמּוֹ, אִינוֹ חֵיב לְחַלֵּץ.

וכתב מרן בסימן תקס"א:

סעיף א': הרואה ערי יהודה בחורבן, אומר: "ערי קדשך היו מדבר", וקורע.

(ואינו חייב לקרוע אלא כשמגיע סמוך להם כמין הצופים לירושלים) (ב"י)

סעיף ב': הרואה ירושלים בחורבנה, אומר: "ציון היתה מדבר שממה", וקורע.

וכשרואה בית המקדש, אומר: "בית קדשנו ותפארתנו אשר הללוך בו אבותינו היה לשרפת אש וכל מחמדנו היה לחרבה", וקורע.

ומהיכן חייב לקרוע? מן הצופים. ואחר כך כשיראה המקדש, קורע קרע אחר. וכל קריעה טפח. ואם בא דרך המדבר, שאז רואה המקדש תחילה, קורע על המקדש טפח, ואחר כך, כשיראה ירושלים, מוסיף על קרע ראשון כל שהוא.

סעיף ג': אם קרע על אחת מערי יהודה, אינו חוזר וקורע כשיראה שאר ערי יהודה, חוץ מירושלים, שחוזר וקורע עליה קרע אחר בפני עצמו. ואם קרע על ירושלים תחילה, אינו צריך לקרוע על שאר ערי יהודה.

סעיף ד': כל הקרעים האלו – בידו, ומעומד. וקורע כל כסותו שעליו עד שיגלה את ליבו. ואינו מאחה קרעים אלו לעולם. אבל רשאי לשללן למללן ללקטן ולתופרן כמין סולמות.

סעיף ה': היה הולך ובא לירושלים, הולך ובא, תוך שלושים יום, אינו קורע קרע אחר. ואם לאחר שלושים יום, חוזר וקורע (והוא הדין בערי יהודה ובמקדש).

בימינו בגלל שערי יהודה הם בשליטתנו, אין צורך לקרוע על ערי יהודה וירושלים אלא רק על מקום המקדש. גם על יריחו אין לקרוע כי עדיין השליטה הכוללת היא של ישראל.

ועל אף שיש חורבן רוחני, הרי שלצורך הקריעה והאמירה אין זה נחשב כחורבן, שאת הקריאה והאמירה תיקנו על חורבן פיזי של בנין ערי יהודה וירושלים (אף שהמנהיגות שלנו אינה הולכת בדרך ה').

ולכן, מי שרואה את מקום המקדש, כלומר מקום הכיפה המוזהבת קורע בתנאי שלא ראה במשך 30 יום.

מארי אומר שעל מנת שלא לקרוע את הבגדים פעמים רבות, יקנה את החולצה שלו לחברו בקניין סודר, וכך דין הבגד כבגד שאול שפטור מקריעה.